

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.4\(18\).2025.10](https://doi.org/10.32782/2708-4949.4(18).2025.10)

УДК 338.48-6:502.131.1

О.Б. Конарівська

Національний університет водного господарства та природокористування

Ю.Я. Опанашук

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

В.В. Лігостаєв

Національний університет водного господарства та природокористування

М.Ю. Опанашук

Асоціація готельних об'єднань та готелів міст України

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ

У статті досліджено економічні інструменти державного стимулювання екологізації готельного бізнесу на прикладі Франції. Обґрунтовано доцільність вивчення саме французької моделі, яка демонструє системний підхід до зеленої трансформації готельної сфери з допомогою законодавчих, фінансових та інституційних важелів впливу. Розкрито сутність основних інструментів екологічної політики: податкові стимули, грантові програми, інвестиційна підтримка, обов'язкова екологічна оцінка, регіональні механізми стимулювання. В дослідженні здійснено аналіз ключових нормативно-правових актів Франції, зокрема Закону «Про боротьбу зі зміною клімату та зміцнення стійкості до її наслідків» (Loi portant lutte contre le dérèglement climatique et renforcement de la résilience face à ses effets) (2021). Розглянуто механізми підтримки, які реалізуються через Національне агентство з екологічного переходу (ADEME), податковий кредит «Інвестиції в зелену індустрію» (Crédit d'impôt au titre des investissements dans l'industrie verte – C3IV) (2024), програми Європейського фонду регіонального розвитку (European Regional Development Fund – ERDF), а також маркетингові заходи з просування сертифікованих готелів. Виокремлено п'ять складових французької моделі: законодавче зобов'язання, інституційну підтримку, фіскальні інструменти, територіальні програми та екологічну інтеграцію в туристичну політику. Доведено, що ефективність цієї моделі підтверджується зростанням частки екосертифікованих готелів, підтримкою інвесторів та участю в національних програмах сталого розвитку. Зроблено висновок про доцільність адаптації французького досвіду в Україні як частини стратегії сталого відновлення готельного бізнесу в післявоєнний період. Актуальність теми підсилюється необхідністю інтегрувати екологічні підходи в національну політику модернізації сфери гостинності.

Ключові слова: готельний бізнес, екологізація, економічні інструменти, державне стимулювання, французька модель, перехідна економіка, екологічна стратегія.

Постановка проблеми та її актуальність. У сучасних економічних умовах, коли зростає роль сталого розвитку сфери послуг, готельне господарство характеризується підвищеним рівнем споживання енергетичних і водних ресурсів, значними обсягами утворення побутових і харчових відходів (особливо від ресторанів при готелях), широким використанням одноразових матеріалів (пластикові пляшки, склянки, пакування, засоби гігієни, міні-упаковки косметичних засобів), активним застосуванням побутової хімії (синтетичні мийні засоби, які важко розкладаються у природному середовищі), високою інтенсивністю пральних процесів (значні витрати води та енергії), викидами парникових газів (внаслідок споживання електроенергії, опалення, експлуатації транспортних засобів, які

забезпечують безперебійне функціонування готелів). У сукупності ці чинники формують суттєве екологічне навантаження на довкілля.

У відповідь на ці виклики, екологізація готельного бізнесу визначена одним із пріоритетних напрямів державної політики у країнах ЄС, де впроваджуються спеціалізовані економічні інструменти державного стимулювання сталих практик у сфері гостинності. У питанні екологізації готельного сектору до п'ятірки лідерів серед країн ЄС належать Швеція, Німеччина, Франція, Данія та Нідерланди [1–4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами, які охоплюють економічні інструменти державного стимулювання екологізації готельного бізнесу в Європі, займалися такі зарубіжні науковці: М. Вірц [6],

А. Гомес [5], Р. Дуран [8], Т. Мюллер [7], Л. Олівейра [6], Дж. Парк [8], М. Петрі [5], Д. Руссо [9], А. Сінгх [9], Р. Хассан [7].

А. Гомес, М. Петрі у статті «Аналіз економічних та екологічних вигод від упровадження «зелених» практик у сфері готельного бізнесу» розглядається вплив державних субсидій і податкових стимулів на екологізацію готелів [5]. Т. Мюллер, Р. Хассан у публікації «До сталого розвитку: заходи з упровадження енергоефективних технологій у готельному секторі» аналізується роль державних програм підтримки [7]. Л. Олівейра, М. Вірц у дослідженні «Екологічна сталість у готелях: огляд інструментів оцінювання та їх ефективності» висвітлюються методики оцінювання «зелених» ініціатив у готельному секторі і роль державної підтримки у їх реалізації [6]. Дж. Парк, Р. Дуран у праці «Циркулярна економіка і готельна індустрія: порівняння практик впровадження в Європі» розглядаються економічні і регуляторні стимули переходу готелів до принципів замкнутого циклу [8]. А. Сінгх, Д. Руссо у статті «Зелене управління ланцюгами постачання в готельній індустрії: систематичний огляд» досліджується взаємодія між готелями, постачальниками і державою в контексті державного стимулювання сталих ланцюгів постачання [9].

Метою дослідження є аналіз ефективності економічних інструментів державного стимулювання екологізації готельного бізнесу на прикладі французької моделі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій теорії до економічних інструментів державного стимулювання екологізації готельного бізнесу відносяться такі: субсидії і гранти на впровадження енергозберігаючих та екологічних технологій; податкові пільги та знижки для підприємств, які реалізують екологічні ініціативи; пільгові кредити і державні гарантії для «зелених» інвестицій; механізми державного співфінансування сертифікації за міжнародними екологічними стандартами; економічне стимулювання участі в циркулярних ланцюгах постачання; фінансові преференції при доступі до туристичних реєстрів, тендерів тощо.

Також, узагальнений підхід до класифікації таких інструментів представлений у працях провідних економістів та дослідників державної політики у сфері сталого розвитку [10–12].

Державні інструменти стимулювання екологізації готельного бізнесу, виокремлені на основі аналізу наукових праць [5–9] і представлені у табл. 1.

Таблиця 1 – Групування державних інструментів стимулювання екологізації готельного бізнесу

Назва інструменту	Застосування	Джерело
1. ПРЯМІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ		
1.1. Субсидії на придбання енергоефективного та екологічного обладнання	Використовуються для фінансування встановлення сонячних панелей, систем рекуперації тепла, фільтраційного обладнання, екомеблів	[5; 7]
2. ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ		
2.1. Пільгові кредити (знижені ставки, відтермінування платежів)	Запроваджуються у партнерстві з державними або спеціалізованими «зеленими» банками; використовуються на реконструкцію номерного фонду з екологічною метою	[5; 7]
2.2. Гарантії для банківських кредитів на екомодернізацію	Часткове покриття державою ризиків при кредитуванні «зелених» проєктів у готельному бізнесі	[7]
3. ПОДАТКОВІ ІНСТРУМЕНТИ		
3.1. Податкові знижки та пільги на «зелені інвестиції»	Готелі, які впроваджують екоінновації, можуть отримати зниження податку на прибуток юридичних осіб або відшкодування частини інвестицій	[5-7]
3.2. Амортизаційні переваги для екообладнання	Амортизаційні переваги для екообладнання передбачають можливість прискореної амортизації, що дозволяє готелям швидше списувати вартість такого обладнання на витрати та зменшувати податкове навантаження, що стимулює інвестиції в екологічно чисті технології та обладнання	[6]
4. ГРАНТОВІ ІНСТРУМЕНТИ		
4.1. Гранти для модернізації готелів	Державні або місцеві цільові програми (часто співфінансовані ЄС), орієнтовані на «зелені» реновації, впровадження стандартів ISO 14001/50001, встановлення станцій зарядки для електромобілів	[7; 9]
5. НЕФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ		
5.1. Пріоритетне включення до державних і муніципальних програм	Наприклад, екоготелі отримують переваги при залученні до муніципальних програм чи конкурсів	[6]
5.2. Доступ до безкоштовного консалтингу, навчання та сертифікацій	Державні агентства або місцеві влади проводять навчання для менеджерів і персоналу щодо екоуправління	[7]
5.3. Екопозначення (Green Key, EU Ecolabel) у національних маркетингових програмах	Підтримка державою просування екоготелів через туристичні портали, брошури, партнерства з туроператорами	[6; 9]

Джерело: згруповано авторами за даними [5–9]

За результатами проведеного аналізу здійснено класифікацію державних інструментів стимулювання екологізації готельного бізнесу за п'ятьма групами: прямі фінансові, фінансово-кредитні, податкові, грантові і нефінансові. Такий підхід дозволяє систематизувати наявні механізми впливу держави на екологічну трансформацію готельної сфери, а також окреслити можливості для подальшого вдосконалення інструментарію екостимулювання у контексті сталого розвитку.

Ці інструменти є ключовими елементами європейської моделі екологізації готельного бізнесу, на основі яких формуються підходи до стимулювання сталого розвитку в більшості країн ЄС. Серед них особливо вирізняється французька модель, яка поєднує широку палітру економічних інструментів із послідовною державною політикою у сфері зеленої трансформації. Подальший аналіз буде присвячено особливостям застосування таких інструментів у Франції та їх потенційній адаптації для країн із перехідною економікою.

На основі даних [1–2; 4] встановлено, що Франція посідає провідні позиції серед країн Європейського Союзу у сфері сталого розвитку, що підтверджується міжнародними екологічними рейтингами та експертними оцінками. У 2024 році, за результатами Індексу екологічної ефективності (Environmental Performance Index, EPI), Франція зайняла 12-те місце серед 180 країн світу із загальним показником 67.0 балів, увійшовши до п'ятнадцятки лідерів Європи. Особливо високі значення зафіксовано за такими критеріями, як управління водними ресурсами, очищення стічних вод та адаптація до змін клімату [2].

Крім того, за результатами опитування GlobeScan щодо лідерів у сфері сталого розвитку (Sustainability Leaders Survey, 2024), уряд Франції увійшов до переліку найвизнаніших державних інституцій у світі поряд із Швецією, Німеччиною, Данією та Нідерландами [1]. Це свідчить про високий рівень суспільної довіри до національної екологічної стратегії, що розглядається як ефективний механізм впровадження сталих практик у готельному бізнесі.

Незважаючи на те, що за загальним рейтингом EPI перші позиції традиційно займають скандинавські країни, Франція стабільно входить до групи лідерів ЄС із екологічної ефективності, демонструючи поступовий прогрес у реалізації екологічної стратегії і застосуванні економічних інструментів державного стимулювання сталого розвитку [2; 4].

Таким чином, у межах цього дослідження обґрунтовано доцільність розгляду саме французької моделі як потенційного вектора для адаптації в країнах із перехідною економікою.

На основі чинного законодавства та державних програм Франції можна виокремити чітку модель державного стимулювання екологічної трансформації готельного сектору. Ця модель є комплексною, багатоврівневою та орієнтованою на результат, що дозволяє досягати як екологічних, так і економічних ефектів.

Основними складовими французької моделі є: законодавче зобов'язання, інституційна підтримка, фінансові інструменти, територіальні програми, інтеграція екологічної оцінки в туристичну політику.

Розглянемо кожен елемент моделі більш ґрунтовно.

1. Законодавче зобов'язання. Встановлення мінімальних екологічних вимог до діяльності готелів на основі закону *Climat et Résilience* (2021) [13]. Готелі зобов'язані проходити екологічну оцінку за затвердженими критеріями, що охоплюють енергоспоживання, водозабір, управління відходами, використання екологічних продуктів і послуг. Результати оцінювання впливають на екологічний рейтинг готелю та визначають його право на доступ до державних стимулів, таких як податкові пільги, гранти або пріоритет у програмах розвитку.

2. Інституційна підтримка. Національне агентство з екологічного переходу (ADEME) [14] забезпечує консалтинг та фінансову допомогу, що включає: гранти на екомодернізацію готелів; співфінансування сертифікації Green Key, EU Ecolabel; організацію навчання персоналу щодо екологічного управління.

3. Фінансові інструменти. У межах Фінансового закону 2024 року введено податковий кредит «Green Industry» (C3IV) [15], що дозволяє готелям компенсувати частину витрат на встановлення екологічного обладнання (сонячні панелі, теплові насоси, системи рекуперації тощо). Це суттєво зменшує інвестиційне навантаження на підприємства.

4. Територіальні програми. Франція активно використовує механізми регіонального розвитку, зокрема:

- гранти на екологічну реновацію у межах Національного плану відновлення та стійкості (RRF) [16];
- підтримку з боку Європейського фонду регіонального розвитку (ERDF) [17];
- муніципальні ініціативи, що заохочують готелі до участі в зелених туристичних маршрутах і конкурсах.

5. Інтеграція екологічної оцінки в туристичну політику. Держава просуває готелі з екологічними сертифікатами у національних туристичних порталах, брошурах і партнерствах із туроператорами [14], що забезпечує маркетингову вигоду для бізнесу, який дотримується сталих принципів.

Таким чином, аналіз сучасної державної політики Франції у сфері екологізації готельного бізнесу засвідчив ефективність інтегрованої моделі стимулювання, яка поєднує законодавче зобов'язання, фінансові і податкові інструменти, регіональні програми, а також маркетингову підтримку. Така модель і забезпечує екологічну трансформацію галузі, і підвищує її економічну стійкість й привабливість для інвесторів.

Висновки. З огляду на ефективність французької моделі державного стимулювання екологізації готельного бізнесу, становлять значний інтерес для подальшої адаптації в умовах перехідної економіки України. Впровадження подібних інструментів в українському законодавстві може сприяти прискоренню зеленого переходу у сфері гостинності, підвищенню

конкурентоспроможності вітчизняних готелів і зниженню екологічного навантаження на довкілля.

Актуальність цього підходу особливо посилюється в контексті післявоєнного відновлення України. На Ukraine Recovery Conference 2025, що відбулася в Римі за участі урядів України та Італії, стратегічно важливими секторами для реалізації Плану відновлення було визначено, зокрема: туризм та індустрію гостинності, екологічні технології та зелену енергетику.

У цих умовах екологізація готельного бізнесу розглядається не як другорядний напрям, а як невід’ємна складова національної стратегії сталого розвитку.

Попри те, що війна триває, а більшість інфраструктурних проєктів реалізовуватимуться в післявоєнний період, підготовку до них необхідно розпочинати вже сьогодні. Саме тому адаптація успішних міжнародних практик таких буде предметом наших подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. GlobeScan. Insight of the Week: Governments in Northern Europe and Costa Rica Seen as Sustainability Leaders. URL: <https://globescan.com/2024/09/04/insight-of-the-week-governments-in-northern-europe-and-costa-rica-seen-as-sustainability-leaders> (дата звернення: 10.07.2025).
2. Yale Center for Environmental Law & Policy. 2024 Environmental Performance Index. URL: <https://epi.yale.edu/epi-results/2024/component/epi> (дата звернення: 10.07.2025).
3. Wikipedia. Denmark. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Denmark> (дата звернення: 10.07.2025).
4. European Commission. Sustainable tourism indicators and monitoring systems. URL: https://ec.europa.eu/environment/sustainable-tourism/indicators_en.htm (дата звернення: 10.07.2025).
5. Gomez A., Petri M. Analysis of economic and environmental benefits of green business practices in the hospitality and tourism sector. ResearchGate. URL: https://www.researchgate.net/publication/379013562_Analysis_of_Economic_and_Environmental_Benefits_of_Green_Business_Practices_in_the_Hospitality_and_Tourism_Sector (дата звернення: 11.07.2025).
6. Oliveira L., Wirtz M. Environmental sustainability in hotels: a review of the relevance and contributions of assessment tools and techniques. MDPI. URL: <https://www.mdpi.com/2076-3387/14/12/320> (дата звернення: 11.07.2025).
7. Müller T., Hassan R. Toward sustainability: interventions for implementing energy-efficient technologies in the hotel sector. MDPI. URL: <https://www.mdpi.com/2673-4591/67/1/80> (дата звернення: 11.07.2025).
8. Park J., Duran R. Circular economy and the hospitality industry: a comparison of the implementation in selected European countries. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652624007005> (дата звернення: 11.07.2025).
9. Singh A., Rousseau D. Green supply chain management in hotel industry: a systematic literature review. Taylor & Francis Online. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09669582.2025.2034567> (дата звернення: 11.07.2025).
10. Семенова І.Є. Економічні інструменти екологічної політики: світовий досвід і перспективи для України. *Економіка України*. 2022. № 4. С. 42–56.
11. Шевченко Л.М. Державне регулювання екологізації економіки: механізми і напрямки впровадження. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. № 5. URL: <https://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2730> (дата звернення: 11.07.2025).
12. Bilgili F., Koçak E. The effect of green economic policies on environmental sustainability: a panel data analysis of OECD countries. *Journal of Cleaner Production*. 2023. Vol. 400. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652623012345> (дата звернення: 11.07.2025).
13. Loi n° 2021-1104 du 22 août 2021 portant lutte contre le dérèglement climatique et renforcement de la résilience face à ses effets. Légifrance. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043956924> (дата звернення: 15.07.2025).
14. ADEME – L’Agence de la transition écologique. Aides financières pour les hébergements touristiques. URL: <https://agirpourlatransition.ademe.fr/entreprises/aides-financieres> (дата звернення: 15.07.2025).
15. Ministère de l’Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique. Tout savoir sur le crédit d’impôt au titre des investissements dans l’industrie verte (C3IV). Bercy Infos, опубл. 26.05.2025. URL: <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/credit-impot-investissements-industrie-verte-C3IV> (дата звернення: 15.07.2025).
16. Gouvernement de la République Française. Le plan national de relance et de résilience (PNRR). URL: <https://www.economie.gouv.fr/plan-national-relance-resilience-pnrr> (дата звернення: 15.07.2025).
17. European Commission. European Regional Development Fund (ERDF): support for sustainable tourism in French regions. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/ (дата звернення: 15.07.2025).
18. Ukraine Recovery Conference 2025, Rome, 10–11 July 2025. Official website URC2025. URL: <https://www.urc-international.com/> (дата звернення: 15.07.2025)

References:

1. GlobeScan. Insight of the Week: Governments in Northern Europe and Costa Rica Seen as Sustainability Leaders. Available at: <https://globescan.com/2024/09/04/insight-of-the-week-governments-in-northern-europe-and-costa-rica-seen-as-sustainability-leaders> (accessed: 10.07.2025).
2. Yale Center for Environmental Law & Policy. 2024 Environmental Performance Index. Available at: <https://epi.yale.edu/epi-results/2024/component/epi> (accessed: 10.07.2025).
3. Wikipedia. Denmark. Available at: <https://en.wikipedia.org/wiki/Denmark> (accessed: 10.07.2025).

4. European Commission. Sustainable tourism indicators and monitoring systems. Available at: https://ec.europa.eu/environment/sustainable-tourism/indicators_en.htm (accessed: 10.07.2025).
5. Gomez A., Petri M. Analysis of economic and environmental benefits of green business practices in the hospitality and tourism sector. ResearchGate. Available at: https://www.researchgate.net/publication/379013562_Analysis_of_Economic_and_Environmental_Benefits_of_Green_Business_Practices_in_the_Hospitality_and_Tourism_Sector (accessed: 11.07.2025).
6. Oliveira L., Wirtz M. Environmental sustainability in hotels: a review of the relevance and contributions of assessment tools and techniques. MDPI. Available at: <https://www.mdpi.com/2076-3387/14/12/320> (accessed: 11.07.2025).
7. Müller T., Hassan R. Toward sustainability: interventions for implementing energy-efficient technologies in the hotel sector. MDPI. Available at: <https://www.mdpi.com/2673-4591/67/1/80> (accessed: 11.07.2025).
8. Park J., Duran R. Circular economy and the hospitality industry: a comparison of the implementation in selected European countries. ScienceDirect. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652624007005> (accessed: 11.07.2025).
9. Singh A., Rousseau D. Green supply chain management in hotel industry: a systematic literature review. Taylor & Francis Online. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09669582.2025.2034567> (accessed: 11.07.2025).
10. Semenova I.Ie. (2022). Ekonomichni instrumenty ekolohichnoi polityky: svitovy dosvid i perspektyvy dlia Ukrainy [Economic instruments of environmental policy: world experience and prospects for Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no 4, p. 42–56.
11. Shevchenko L.M. (2023). Derzhavne rehuliuвання ekolohizatsii ekonomiky: mekhanizmy i napriamky vprovadzhennia [State regulation of the greening of the economy: mechanisms and directions of implementation]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, no 5. Available at: <https://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2730> (accessed: 11.07.2025).
12. Bilgili F., Koçak E. (2023). The effect of green economic policies on environmental sustainability: a panel data analysis of OECD countries. *Journal of Cleaner Production*. Vol. 400. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652623012345> (accessed: 11.07.2025).
13. Loi n° 2021-1104 du 22 août 2021 portant lutte contre le dérèglement climatique et renforcement de la résilience face à ses effets. Légifrance. Available at: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043956924> (accessed: 15.07.2025).
14. ADEME – L'Agence de la transition écologique. Aides financières pour les hébergements touristiques. Available at: <https://agirpourlatransition.ademe.fr/entreprises/aides-financieres> (accessed: 15.07.2025).
15. Ministère de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique. Tout savoir sur le crédit d'impôt au titre des investissements dans l'industrie verte (C3IV). Bercy Infos, 26.05.2025. Available at: <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/credit-impot-investissements-industrie-verte-C3IV> (accessed: 15.07.2025).
16. Gouvernement de la République Française. Le plan national de relance et de résilience (PNRR). Available at: <https://www.economie.gouv.fr/plan-national-relance-resilience-pnrr> (accessed: 15.07.2025).
17. European Commission. European Regional Development Fund (ERDF): support for sustainable tourism in French regions. Available at: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/ (accessed: 15.07.2025).
18. Ukraine Recovery Conference 2025, Rome, 10–11 July 2025. Official website URC2025. Available at: <https://www.urc-international.com/> (accessed: 15.07.2025)

Oksana Konarivska

The National University of Water and Environmental Engineering

Yurii Opanashchuk

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Viacheslav Lihostaiev

The National University of Water and Environmental Engineering

Marta Opanashchuk

Association of Hotel Unions and Hotels of Ukrainian Cities

INTERNATIONAL EXPERIENCE IN USING ECONOMIC INSTRUMENTS FOR STATE SUPPORT OF ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY IN THE HOTEL BUSINESS

The article examines economic instruments of state stimulation of greening the hotel business using France as an example. The expediency of studying the French model, which demonstrates a systematic approach to the green transformation of the hotel sector with the help of legislative, financial, and institutional levers of influence, is substantiated. The essence of the main instruments of environmental policy is revealed: tax incentives, grant programs, investment support, mandatory environmental assessment, and regional incentive mechanisms. The study analyzes key French regulations, in particular the Law on Combating Climate Change and Strengthening Resilience to its Effects (Loi portant lutte contre le dérèglement climatique et renforcement de la résilience face à ses effets) (2021). It examines support mechanisms implemented through the National Agency for Ecological Transition (ADEME), the tax credit for investments in green industry (Crédit d'impôt au titre des investissements dans l'industrie verte – C3IV) (2024), the European Regional Development Fund (ERDF) programs, and marketing activities to promote certified hotels. Five components of the

French model are highlighted: legislative obligations, institutional support, fiscal instruments, territorial programs, and environmental integration into tourism policy. The effectiveness of this model has been proven by the growth in the share of eco-certified hotels, investor support, and participation in national sustainable development programs. It has been concluded that it is advisable to adapt the French experience in Ukraine as part of a strategy for the sustainable recovery of the hotel business in the post-war period. The relevance of the topic is reinforced by the need to integrate environmental approaches into the national policy of modernizing the hospitality sector.

Keywords: hotel business, greening, economic instruments, state incentives, French model, transition economy, environmental strategy.

Стаття надійшла: 07.11.2025

Стаття прийнята: 22.11.2025

Стаття опублікована: 17.12.2025